

# ARYBINIS Rokiškis

Rokiškio Apskomo ir Apskr. Vykđ. Komiteto Organas  
1946 m. lapkričio 21 d. | Kaina 20 kp.

## Energingai vadovauti miško ruošos darbams

Mės žalos vokiškieji grobė...  
...tačiau turint prieš...  
...jau pagamino tam tikr...  
...medžiagos. Kol kas...  
...medžiagos apdorojimo...  
...Kamajų valsčiai. Ta...  
...marbami reikale vado...  
...valstiečiams Panemu...  
...uodupės ir Obelių...  
...vykdomųjų komitetų...  
...Pastaruosiuose vals...  
...daugumai valstiečių dar

nėra įteikti miške ruošai atlik...  
...prievolių lapeliai, tad ka...  
...kalbėti apie patį darbų vykdy...  
...mą iš valstiečių pusės? Kaltin...  
...ti dėl to tenka ne vien vals...  
...čių, bet ir apylinkių vykđ. ko...  
...mitetų pirmininkus, o taip pat...  
...ir dešimtkiemius įgallotinius...  
...kurie rodo didelį nerangumą...  
...prievolių lapelių įteikime valst...  
...tiečiams, dėsia šį svarbų rei...  
...kelį atlikti kuo artimiausiu ir...  
...trumpiausiu laiku. Atredo, kad...  
...jie vis dar nenori suprasti rei...  
...kalo svarbos, o visa tai vilki...  
...na, tuo pačiu trukdydami valst...  
...tiečiams jiems priklausantių...  
...darbų atlikime.

Bendrai imant, Rokiškio apsk...  
...kritis miško ruošos darbuose...  
...kurie, kaip minėta, neseniai...  
...yra prasidėję, nerodo to akty...  
...vumo, kurį iki šio laiko jau...  
...spėjo parodyti kiti mūsų res...  
...publikos apskrėčių valsčiai.

Yra būtina visų valsčių bei...  
...apylinkių vykđ. komitetų vado...  
...vams miško ruošos kampani...  
...jos reikale imtis reikiamų prie...  
...monių, kad skirtasis miško...  
...medžiagos kirtimo ir išvešimo...  
...planas Rokiškio apskrėčiai bū...  
...tų pilnai įvykdytas. Reikia...  
...pravesti tuo tikslu valstiečių...  
...tarpe atskiriamąjį darbą, ener...  
...gingai vadovauti šios kampani...  
...nijos darbams, o ten, kur dar...  
...nėra įteikti valstiečiams prie...  
...volių lapeliai, — nedelsiant šį...  
...reikalą sutvarkyti. Reikia steng...  
...tis, kad miško ruošos darbai...  
...įgautų spartų pobūdį jau šio...  
...mis dienomis, nes jų vilkinti...  
...mas anaipol nėra pateisinama...  
...o ryštingas, sumanus iš...  
...valsčių vykđ. k-ty vadovų pu...  
...sės šioms darbams vadovavi...  
...mas atneš ir gerus rezultatus.

## Panemunėlečiai pirmąją miško ruošos darbuose

ir miško kirtimo bei išvešimo...  
...darbų vadovavime. Valstiečiai...  
...gavę tuos prievolės lapelius...  
...tuojais įsitraukė į darbą.

Geriausiai miško kirtimą...  
...vykdo Robilų apylinkės darbo...  
...valstiečiai, pirmieji iškirtę pir...  
...muosius dešimtis kietmetrių...  
...miško medžiagos.

P. Paliepis.

## SPALIO 29 METINIŲ ŠVENTĖ — EKRANE

Centrinėje dokumentinio filmų studijoje montuojamas naujas garšinis filmas, kuriame užfiksuoti visi svarbiausieji Džimosos Spelio socialinės revoliucijos 29 metinių šventės momentai. Paveikslą filmavo 50 geriausių kino operatorių su stalininės premijos laureatais I. Bel'akovu ir V. Dobron'čiku priešakyje.

Nufilmuoti Maskvos Tarybos 1946 metų lapkričio mėn. 6 d. iškilmingas posėdis Džimosoje teatre, paradas ir demonstracija Raudonojoje aikštėje. Filme yra Tarybų Sąjungos maršalo L. A. Govo-rovo kalba kariams — parodo dalyviams bei TSRS darbo žmonėms. Kino objektyvas užfiksavo demonstrantų kolonų eiseną sostinės magistralėmis. Žiūrovas pamatys taip pat įžymius sostinės žmones, pažymėjusius Spelio 29 metines naujomis darbo pergalėmis.

Operatoriai nufilmavo iluminacijos ugnį nušviestąją Maskvą. Pavieniai kadrai parodo didingą sostinės išvaizdą šventės saliuoto metu. Režisieriai parodė liaudies vaikštynes, koncertus ir šokių miesto aikštėse, balius klubuose bei kultūros namuose.

Artimiausiomis dienomis filmas bus rodomas ekranuose. (TASS—ELTA).

## Studijuojami TSRS tautų teatrai

TSRS Moksly Akademosijos srityje. Dalis jau baigtą dar-meno istorijos institutas lap-krčio mėn. 20 d. šaukia pir-mąją mokslinę sesiją. Ji bus paskirta TSRS tautų teatr istorijos studijavimo proble-mai. Tarybų Sąjungos teatrų scenose dramos ir operos spekt-takliai vyksia 50 kalb. 10 sa-junginių respublikų, kur yra mokslų akademijos, Sąjunginės Akademijos filialuose ir bazė-se sudaryti autorių kolektyvai mokslinių darbuotojų, ruo-šiančių darbus tautinės teatrų kultūros ištytymo istorijos

Dalis jau baigtą dar-meno istorijos institutas lap-krčio mėn. 20 d. šaukia pir-mąją mokslinę sesiją. Ji bus paskirta TSRS tautų teatr istorijos studijavimo proble-mai. Tarybų Sąjungos teatrų scenose dramos ir operos spekt-takliai vyksia 50 kalb. 10 sa-junginių respublikų, kur yra mokslų akademijos, Sąjunginės Akademijos filialuose ir bazė-se sudaryti autorių kolektyvai mokslinių darbuotojų, ruo-šiančių darbus tautinės teatrų kultūros ištytymo istorijos

Be bendrojo vnešimo apie tautinio teatro padėtį bei stu-dijavimo perspektyvas, sesija-je bus pđarytas mokslinis pranešimas apie 1946 metėlis 2000 metų sukankentį seniau-sią pasaulyje armėnų teatrą, pranešimas apie istorinius ru-sų teatro ryšius su ukrainiš-kuoju ir t. t.

Sesija truks penkias dienas. (TASS—ELTA).

## Atidaryta partinė mokykla prie Baltarusijos KP(b) CK

MINSKAS (TASS). Ūia buvo atidaryta dvi metų partinė mo-kykla prie Baltarusijos KP(b) CK. Atidaryme dalyvavo partinės mokyklos klausytojai, profesoriai ir dėstytojai, parti-nių ir tarybinių organizacijų atstovai.

Posėdį atidarė Baltarusijos KP(b) CK sekretorius drg. Ma-linas, pažymėjęs nepaprastą partijos ir asmeniškai draugo Stalino rūpinimąsi partinių

kadry ankėjimu. Jis pasveiki-no klausytojus su moksle mo-ty pradžia.

Pranešimą apie partinės mo-kyklos uždavinius padarė Bal-tarusijos KP(b) CK sekretorius propagandos reikalams drg. Avchimovičius.

Audringai plojant buvo pri-šimtas sveikinimo laiškas drau-gui J. V. Stalinui. (ELTA).

## Gamtos turtai tarnauja liaudžiai

TALINAS. Tėpo fabrike gami-namos naujo tipo silimai izoliuoti plytos. Jos daromos iš drebulinių drožlių, cemento ir skysto stiklo. Šios plytos stiprios ugniai ir nebijo drėg-mės.

Hitlerininkų sugriauta ir už-tvindyta „Vivikoido“ skalyno šachta vėl stojo į rikiuotę. Dar-bininkams teko atlikti didelius darbus: iš štonų ir laužyklų jie išsiurbė 1,5 ml. kabinų metrų vandens, sutvarkytas elektros tiekimas.

STALINO. „Voltes“ fabri-kas pradėjo gaminti naujus AM-13 tipo 210 kilovatu ga-lingumo moterus, skirtus Don-baso šachtų vandeniu pom-puoti. Taip pat pradėta gamin-

ti R-5 tipo elektriniai moto-rai. Šiame penktmetyje šiais motorais fabrikas aprūpins di-delį skaičių kasyklų.

SVERDLOVSKAS. Žemuti-nio Tagilo šamotinių medžiagų fabrikas prieš karą gamino 4 rūšių produkciją, o dabar — 20. Fabrike montuojami nau-joms medžiagoms gaminti įren-gimai.

Karaulnos kalne, stambiau-sioje kvarcitu gamtovietėje, padėjus 48 tonų sprogstamos medžiagos, išsprogdinta uo-la, turinti kvarcito. Po sprogime gauta 250.000 tonų kvarcito. Šios žaliavos Pervouralsko fab-rikui užteks vieneriems me-siams.

GAMTOS TURŲ APSAUGA

RTFSR Ministrų Taryba įpa-reigojo autonominių respubli-ky ministrų tarybas, krašta bei sričių vykdomuosius komi-tes, sutvarkyti apsaugą teritorijai, turinčią mokslinę ir kultūrinę — istorinę reikšmę; se-ny miškų likučius, stėptų gi-raitės, barus (dirvuojuojančios stėpės), olas, krioklius, uolas, tarpeklius ir pan.

Kraštėtyros muziejuose bus suorganizuotos parodėles, gam-tos apsaugos vaidmens ir reikš-mės liaudies akiui, moksle ir kultūros ryšiams su gamta pa-vaizdavimui.

Taip pat numatoma organi-zuoti Rusijos gamtos apsau-gos draugijos skyrius įvairie-se vietose.

## Jie vyksta į FGA mokyklas

Mažameio valstiečio sūnus Arana Aloyzas, kilęs iš Nevė-rių km., Kamajų valsč., pats pirmasis pareiškė norą vykti į FGA mokyklą.

— Mano didžiausias troški-mas, — sako drg. Arūna, — siekti mokslo ir mokyti staliaus amato.

— O aš mechaniku būsiu! — nutraukia kitas.

— Aš gervežio mašinistu... — O aš šaltkraviu... — Įs-maigo trečias ir ketvirtas.

mokyklą. Jam nebeteks tarnau-ti buožėms ir misti jų numes-tais trupiniais. Jie bus amati-ninkais — mūsų krašto atsta-tytojais.

Apskr. vykdomajame komite-te stoviniuoja visa eilė samdi-nių — jaunuolių: Indrašius Sta-sys, Kalpakovas Fiodoras, Ja-rochovas Povilas ir kiti.

Jie taip pat vyksta į FGA mokyklas, iš kurių išeis gerais specialistais.

Visi trokštantieji moksle jau-nuoliai turėtų nedelsiant pa-sekti šių draugų pavyzdžiui, nes dar galima užsirašyti į FGA mokyklas šioms mokslo metams.

L. Aukštara

## SIEKIA PRIVALOMOJO MOKYMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO

Tai vis jaunuoliai, naujaku-rių ir mažameių valstiečių sū-nas, dirbė buožėms ir kitiems išnaudotojams.

Štai, Rimša Vytautas (Bajo-riškų km., Panemunėlio valsč.) tarnavo pas buožės, bet išgir-dęs, kad Tarybų valdžia rėpi-nasi samdinių jaunimui — ji globodama ir suteikdama visas galimybes mokyti visišiausių amatų — jis vyksta į FGA

Rokiškio apskrities vykdo-majam komitetui paskolbus nutarimas dėl privalomojo mo-kymo įstatymo vykdymo, nema-šas mūsų apskrities mokytojų skaičius, valsčių Liaudies Sve-timo Skyrių vedėjai bei kai ku-rie apylinkių vykdomųjų k-ty pirmininkai, aktyviai ėmėsi darbo, kad šioje darbo srityje atsiekus kuo geresnių rezulta-tų. Pirmoje eilėje čia tenka pa-žymėti Juodupės valsčių, ku-rių mokytojai bei apyl. vykđ. k-ty darbuotojai atsiekė to,

kad jau visu 100% čia mini-mas privalomojo mokyimo įsta-tymas yra įgyvendintas. Nuo Juodupės valsčiaus stengiasi neatsilikti ir Panemunėlio bei Pandėlio valsčių mokytojai, ku-rie taip pat baigia visus mo-kyklinio amžiaus vaikus įtraukti į mokyklos lankymą. Reikė-tu, kad ir patys tėvai parody-tų savo susipratimą ir leistų vaikams netrukdomai ir regu-liariai mokyti mokykloje.

K. Valaitis.

# DONBASO ATGIMIMAS

Doneco akmens anglies baseinas pelyntai laikomas „Visasąjunginė korykla“. Socialistinio šalies industrializavimo metais, bolševikų partijos ir tarybinės liaudies valdžia jį pavirto vienu galingiausių ir techniškai geriausiai aprūpintu pasaulio anglies baseinu.

Senųjų kasyklų techninės rekonstrukcijos bei naujųjų šachtų, aprūpintų pirmos rūšies mašinomis, statybos rezultate, Donbasas karo išvakarėse gamino 60% visos šalies anglies ir daugiau kaip 75% koksuojančių anglių. Apie technikos lygį galima spręsti, kad ir iš to, jog 1940 metais anglies kasimo ir transportavimo darbų mechanizacija pasiekė 94%.

Labai buvo rūpinamasi šachtininkų buitines poreikiais. Jiems buvo pastatyta daug gyvenamųjų namų, kultūros ramų, teatrų, ligoninių, ambulatorijų, valgyklų ir kitų įstaigų. Išaugo tokie miestai kaip Vorosilovgradas, Makejevka, Nikitovka, Gorovka ir kiti.

Tėvynės karo metu vokiečiai okupavo tą turtingiausią rajoną. Per 22 savo šeiminkavimo mėnesius jie padarė Donbasui didžiulės žalos. Sugriovė ir užtvindė visas kasyklas, hitlerininkai išvežė į Vokietiją didelį kiekį elektrinių lokomotyvų, įkertamųjų mašinų, motorų, ventiliatorių. Žymiausiai likusių vertingų įrengimų likusiai sunaikino pasitraukdami. Iš viso buvo sugrąžinta 814 pagrindinių kasyklų ir daugiau kaip 80 naujai statytų kasyklų. Sugriauta didžiulis pramonės pastatų ir įrengimų kiekis, daugiau kaip 5 milijonai kubinių metrų turio, visiškai ir dalinai sugriauta 3,4 visų gyvenamųjų namų bei kultūrinių būtinųjų įstaigų. Smarkiausiai buvo sugriauti stambiausieji pramonės centrai — Stalino ir Vorosilovgradas, o taip pat Gorovka, Makejevka, Lidičanskas, Kadjevka, Krasnijug, Šachčiai ir kiti miestai.

Dešimtys tūkstančių tarybinų žmonių buvo nukankinti ir įmesti į kasyklas.

Išvarius vokiškuosius okupantus iš Donbaso, partijos bei vyriausybės nurodymais tuoj prasidėjo atkūrimo darbai. Visa šalis padėjo atkurti pirmąją anglies ir metalurgijos bazę. Vyriausybė tam asignavo stambias sumas. Iš viso per trejus metus, praėjusius nuo rajono išvadavimo dienos, atkūrimui buvo išleista 4 milijardai rublių ir buvo atliktas milžiniškas darbas. Iš kasyklų buvo išpumpuota daugiau kaip 550 milijonų kubinių metrų vandens, kas tolygu 100 kv. kilometrų ploto ir 5-6 metrų gilumo požeminio ešterio nusausinimui. Atstatyta 1200 kilometrų tunelių, 2,3 milijonai kv. metrų gyvenamojo ploto, 3,5 milijono kub. metrų pramonės pastatų ir įrengimų, 95 klubai, 76 ligoninės, 68 mokyklos ir t. t. Dabartiniu metu statoma ir metų pabaigoje bus pradėta eksploatacijon 8 tūkstančiai individualinių gyvenamųjų namų. Doneco baseine jau atstatytos ir iš naujo pastatytos 146 pagrindinės kasyklos ir 420 smulkiųjų kasyklų, kurios dabar jau duoda pusę prieškarinio anglies kiekio.

Penkmečio planas Donbaso kalnakasiams iškelia uždavinį — ne tik atstatyti iki 1940 metų baseiną, bet padaryti jį geresnį už prieškarinį, atkurti jį auktesniais technikiniais lygyje. Mes turime sukurti naują Donbasą, vertą didžiojo stalininio laikotarpio. Jau 1950 metais Doneco kasyklos turi duoti šaliai daugiau anglies negu prieš karą.

Kad įvykdytų tą programą, reikia išvystyti atstatymo darbus, tekiams tempais, kurie jga lina kasmet paleisti į darbą 50.000 metrų linijų įkurtimo vietoje 24,5 tūkstančio metrų, įvesti iki 1945 metų. Šiam reikia daugiau negu padvigubinti visų statomųjų darbų apimtį ir tempus. Kasyklos turi

būti statomos aukštesne technikos lygyje. Turit būti užtikrinti maksimalinė visu anglies kasimo procesų mechanizacija ir rankinių darbų sumažinimas iki minimumo.

Greta kasyklų ir gamyklų atkūrimo Donbase išsivystė didžiulis darbas atstatant ir naujai statant gyvenamuosius namus, teatrus, kinus, kultūros rūmus, bibliotekas, ligonines ir poliklinikas, vaikų darželius, namus, valgyklas ir krautuves.

Pradėti dideli darbai kalnakasybų gyvenvietėms sutvarkyti ir apsidinti žalumynais.

Bolševikų partija ir tarybinė vyriausybė suteikia didžiulį pagalbą atkuriant Donbasą, kuris turi stambius ir reikšmingas mūsų šalies ūkio atkūrimui ir išsivystymui.

Doneco šachtininkai kupini pasiryžimo įvydyti stalininius nurodymus dėl būtinumo pakelti anglies kasimo lygį, siekia pgreitinti pilną Donbaso atgimimą. Jau dabar stachanovininkai rodo išimtiną darbo didvyriškumą, aukšto darbo našumo pavyzdžius. Priešakinį šachtininkų stalininės premijos laureato kūrėjo Lukio Golokoloosovo, TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputato mašinisto Ivano Izetovo, o taip pat Lukičevo, Denisenko, Umriehino, Zaporozco ir daugelio kitų vardai — yra žinomi visai šaliai. Tai vis nauji stachanovininkai, senosios šauklosios Doneco kalnakasių kartos atžala. Nėra abejonės, kad atkurtose ir techniškai patobulintose Donbaso kasyklose pirmą — novatorių armija augės ir plėsis.

Problemomis, kaip greičiau atstatyti Doneco kasyklas, užsiima drauge su darbininkais šimtai ir tūkstančiai inžinierių ir technikų, stambių mokslininkų ir mokslinių tyrimų įstaigų darbuotojų. Pagalba Donbasui suteikia visa šalis, nes jo atstatymas yra gyvybinis visos tarybinės liaudies reikalas.



Maskvos Krasnochołmsko aždinių kombinato kolektyvas įsipažino per keturis penkmečio metus įvykdyti penkmečio programą ir jau antrame 1947 metų ketvirtyje pasiekė prieškarinio aždinių produkcijos išleidžiamumo lygį. Kvalifikuoti darbininkai skiria dėmesį naujų pramonės kadrų parengimui, kurie būtini greičiam įsipažinimui įvykdyti.

Nuotrankole: stachanovietė — dauglankstininkė, šiame kombinatė turinti dvidešimties metų darbo stažą T. M. Pošlova (iš kairės) apmoko šaudyklės užtaisymui vieną iš dvidešimties savo mokinių.

Foto A. Batanovo

TASS'o spaudos klėtė.

## Artilerijos dienos minėjimas Rokiškio berniukų gimnazijoje

Lapkričio 18 dieną Rokiškio lerija suvaldino itin svarbų berniukų gimnazijoje įvyko išvaidmenį.

Kilmingas Artilerijos dienos minėjimas. Minėjimas atidarė gimnazijos direktorius drg. Kulikauskas, kuris pareiškė, kad šioji artilerijos šventė svarbi ne tik raudonarmiečiams, bet ir visai darbo liaudčiai. Po to karinio parengimo mokytojas drg. Timofejevas plačiai nušvietė tarybinės artilerijos reikšmę Didžiajame Tėvynės kare.

— Kovose prie Maskvos, Stalingrado, Leningrado, Oriolo ir kitose vietose, — pabrėžė drg. Timofejevas, — tarybinė arti-

Susirinkime dalyvavo visai berniukų gimnazijos moksleiviai ir daugumas mokytojų.

N. Narkūnas.

askalbėjimas apie naująjį penkmetį

## Javų ūkio atstatymas ir išvystymas

Pagrindinis naujojo penkmečio plano uždavinys yra ne tik atstatyti, bet ir žymiai išryti prieškarinį visos TSRS liaudies ūkio išvystymo lygį. Kartu su pramone ir transportu sparčiai pirmyn žengia ir liaudies ūkis. Penkmečio pasiegoje, tai yra 1950 metais, iš duos 27% produkcijos daugiau negu prieškariniais 1940 metais.

Pagrindinis mūsų liaudies ūkio gamybos produktas — luona. Pagal naująjį penkmetinį planą, mes privalome 1950 metais pagaminti 127 milijonus tonų duonos ir pasiekti vidutiniškai 12 centnerių derliaus iš hektaro.

Ar daug mes turėsime duonos naujo penkmečio pabaigoje? Daug. Atsiminkime, kad onesianis lauksis, tik revolu-

akiai visiems be išimties darbo valstiečiams atvėrė kelį į pragyvenimą. Dabar mums reikia pasiekti, kad TSRS liaudies ūkis trumpu laiku nugalėtų karo padarytus sunkumus, kad visi valstiečiai gyventų vis pasiturinčiau ir pasituringiau. O dėl to reikalingas duonos pagausėjimas. Tokia antroji duonos pareikalavimo išaugimo priežastis.

Duona svarbiausias, tačiau ne vienintelis gyventojų mitybos produktas. Be duonos tarybiniai žmonės nori užtikrinti mėsos, riebiųjų, pieno. Taigi reikia visapusiškai vystyti gyvulininkystę, didinti galvijų kiekį, kelti jų produktingumą. Bet tam, kad tikrai padidinti gyvulininkystę, reikalingas geresnis jautis ūkis.

Dar 1929 metais, masiško tarybinų ūkiū korimosi metu, draugas Stalinas sakė, kad kolektyvinių ir tarybinų ūkiū išvystymas trumpu laiku leis

padaryti mūsų šali vieną iš duoningiausių, jeigu ne pačią duoningiausią šalimi pasaulyje. Gyvenimas pilnai patvirtino stalininio pranašavimo teisingumą. Pavyzdžiui, 1940 metais TSRS buvo pagaminta 119 milijonų tonų duonos.

Didžiojo Tėvynės karo metais graūdū dorius mūsų šalyje žymiai sumatėjo. Priešas laikinai okupavo ir nuniokojo eilę svarbių duonos rajonų. Javų sėja sumatėjo ir kai kuriuose užnugario rajonuose. Reikės nemažai jėgų, kad užgdyti karo padarytas žaizdas javų ūkiū.

Neabejotinai naujojo stalininio penkmečio metu šalis ne tik pasivys, bet ir pralenks prieškarinį javų ūkio lygį.

Suprantama, šio uždavinio negalima įvykdyti be pastangų, be kovos, be darbo. Tačiau tarybinė valstybė padės mūsų valstiečiams nugalėti visus

sunkumus ir pasiekti laimėjimo.

Naujo penkmetinio plano įstatymas numato didelę valstybinę paramą kaip tarybiniams, taip ir pavieniams valstiečiams. Paskirai imant, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Moldavijos sąjunginėse respublikose, o taip pat vakarinėse Ukrainos ir Baltarusijos TSR srityse, drauge su žemės ūkio kooperacijos stiprinimu, bus įsteigta daug mašinų — traktorių stočių ir mašinų arklių nuomimo punkty. Valstiečių ūkiai Mose srityse gaus didelius kreditus. Jiems bus suteikta galimybė apsirūpinti naujomis ūkio mašinomis ir mineralinėmis trąšomis.

Sąmoningų darbų, aukšto organizuotumo pasiekime naują liaudies ūkio laimėjimų mūsų mylimos Tėvynės gerovei!

G. Vasiljevas





# TARPTAUTINĖ APŽVALGA

Amerikos spauda plačiai atsiliepia į TSRS Užsienio Reikalų Ministro drąsio V. M. Molotovo kalbą bankete Sovietų Sąjūdos Nacių garbei. Ypač gą dmesį laikraščiai skyrė visuotinio ginklavimosi sumažinimo problemai. Laikraštis „Niujork Herald Tribune“ pabrėžia, kad „niekas negali būti labiau pageldaujamas, kaip rusų pasiūlymų priėmimas bei energingas jo vykdymas“. Taip įvertino tarybinę iniciatyvą spauda ir visa pasaulinė viešoji nuomonė.

Saukiančiame prieštaravime su pažangiosios žmonijos viltimis bei lūkesčiais veikia amerikiniai „karalingieji atomininkai“, kurie lapkričio 11-ą — 1918 metų Kempjeno palaubų metines — pasirinko ligi kraštutinume atvirai militaristinei demonstracijai. Pagarbėjęs savo agresyviais pareikšimais admiralas Helsi laikė, matyti, „palaubų dieną“ labiausiai tinkama naujiems kariniams šėstams. Jis pasakė pirmojo pasaulinio karo veteranams kalbą, kurioje pareikalavo, kad Jungtinės Valstybės visiškai įveiktų „gudomąją nusiginklavimo mintį“...

Matyti, naujiems pretendentams į pasaulinį viešpatavimą nelabai patiko tarybinis pasiūlymas dėl ginklavimosi sumažinimo ir atominės energijos panaudojimo keriniamis tikslams uždraudimo. Šiuose pasiūlymuose, sukėlusiuose platų tarptautinį rezonansą, karo kurstytojai įžūrėjo naują kliūtį savo agresyviems planams ruošti.

Visuotinio ginklavimosi sumažinimo klausimu jau išsivysto aštri ir įtempta kova, atspindinti dvi priešingas tendencijas ir du metodus tarptautines problemas besprendžiant.

Šios tendencijos, kurių viena siekia sustiprinti, o kita išklabinėti Suvienytųjų Nacių Organizaciją, pilnatinai pasireiškė Generalinės Asamblėjos sesijos Niujorke metu.

Eina ketvirtoji Generalinės Asamblėjos darbo savaitė. Jos komitetai svarsto įvairius darbu tvarkoje esančius klausimus. Pastaromis dienomis plati diskusija išsivystė Komitete Nr. 3 socialiniams humanitariniams klausimams ir kultūros klausimams, svarstantiame tarptautinės organizacijos pabėgėliams remti sukūrimo problemą. Komitetas Nr. 4 turi

apsvarstyti susitarimus dėl vadinaujamųjų nesavivaldiųjų teritorijų globos.

Abiejų komitetų darbas neatsitiktinai patraukė platų dėmesį. Jiems įkelti uždaviniai tiek savo mastu, tiek savo pobūdžiu turi didelę tarptautinę reikšmę. Tačiau tam tikrą jėgų priešingą veikimą neleido ligi šiol organizaciniu požiūriu užbaigti tiek pabėgėlių klausimo, tiek globos klausimo.

Tarptautinė organizacija pabėgėlių reikalams dar nesukurtas, o jos statuto projektas, dabar svarstomas Komitete Nr. 3, toli gražu nėra tobulas. Nesukurta ir globos taryba, kas kliudo vykdyti tarptautinę globos sistemą, kurios pagrindiniai tikslai suformuluoti atitinkamuose Suvienytųjų nacių statuto skyriuose.

Šito rezultato vienu ir kitu klausimu susidarė grėsmė perėiti į kelius, prieštaraujančius Suvienytųjų Nacių Organizacijos tikslams bei principams, bet patogius reakciniams ekspansionistams sluoksniams, siekiantiems įgyvendinti savo planus prieš taikingą tautų valią ir norą.

Pabėgėlių stovyklos, esančios vakarinėse okupuotose Europos ir Austrijos zonose, mažai tesiskiria nuo prieglaudų fustituliams kariniams nusikaltėliams bei gestapnikams. O tarptautinės globos sistemos programa pakeičiama blogai pridengtos aneksijos programa bei separatiniams mėginimams per sąjungininkų galvas iš anketo nustatyti taikos sutarčių sąlygas.

Kaip tik toks mėginimas yra amerikinis projektas susitarimo dėl globos buvusiosios Japonijos mandatinės saloms, Japonijos gautoms po pirmojo pasaulinio karo Tautų Sąjungos mandatu. Jis sukėlė griežtą atsakymą užsienio, jų tarpe ir amerikinių, laikraščių skiltyse. Laikraštis „Niujork Post“ pavadinu tą projektą „karo metu gimusiojo militarizmo pergale Jungtinėse Valstybėse“, oergale, kuri gali brangiai atsieiti amerikiečiams.

Tarybinė delegacija Suvienytųjų Nacių Generalinėje Asamblėjoje tęsia savo nuosekliai ir nenukrypstamą kovą dėl to tarptautinės politikos kurso, kuris pagrįstas Suvienytųjų nacių principu gerbimu.

Tarybinė delegacija pateikė Komitetui Nr. 3 apsvarstyti konkrečius pasiūlymus, siekiančius išvalyti pabėgėlių stovyklas nuo priešišky elementų ir organizuoti pabėgėlių sugrįžimą į tėvynę.

Komitete Nr. 4 tarybinė delegacija kritikavo esamus susitarimo globos reikalų projektus, kurie yra žingsnis atgal net palyginti su Tautų Sąjungos mandatine sistema ir neapglobiamųjų teritorijų gyventojams ne progresa, bet kolonijinės priklausomybės režimas. Prancūzijoje — komunistai ir

Tarybinė delegacija Generalinėje Asamblėjoje tebegina tvirtos ir ilgos tarptautinės taikos reikalą.

Klėnas jos atviros aukštai principinės politikos tikslai patraukia įvairiausių ušsieninės visuomenės sluoksnių dėmesį ir simpatijas.

Prancūzijos nacionalinio susirinkimo rinkimų rezultatai metė ryškia žvilgsnį į realy politinių jėgų santykį šalyje. Lapkričio mėn. 10 d. rinkimai patatė komunistų partiją pirmo vietą Ketvirtosios respublikos parlamente.

Neišmatuojamai išaugo šiais sunkiais metais Prancūzijos kompartijos autoritetas. Būdinga, kad tai vienintelė Prancūzijos partija, einanti iš vienių rinkimų į kitus su angančia šalininkų armija.

Per 1945 metų rudens rinkimus Prancūzijos komunistai surinko 5 milijonus balsų — daugiau, negu bet kuri kita partija. Per birželio mėn. 2 d. steigiamojo susirinkimo rinkimus komunistų partija laimėjo dar 200.000 balsų. Lapkričio mėn. 10 d. ji papildomai įsigijo 273.000 balsų.

Šis nenukrypstamas kompartijos įtakos augimas yra vienas iš pačių reikšmingiausių reiškinijų pokarinės Prancūzijos kompartijos gyvenime. Pergalė Prancūzijos kompartijos, gavusios nacionaliniame susirinkime, dar negalutiniais duomenimis, 196 deputatinius mandatus, yra rezultatas to, kad prancūzų tauta pripažįsta jos nuopelnus kovos prieš vokiškuosius okupuotus metu bei atsikėrimo laikotarpiu.

„Tauta ištikimo, — rašo „Jumanite“, — kad kompartija atėjo į rinkimus su laimėjimų rezultatais ir su kūrybine programa ateičiai“. Prancūzijos komunistų kvėtimas suteiktis respublikines jėgas beaktyvėjančios reakcijos akivaizdoje buvo išgiratas. Prancūzijos tonuonietų pergale buvo demokratijos ir darbininkų klasės vienybės idėjų pergale. Ir nėra atsitiktinė, kad lapkričio mėn. 10 d. daugiausia pralaimėjo kaip tik toji partija, kurios vadovybė pasisakė prieš darbo žmonių vienybę.

Per praėjusius metus Prancūzijos socialistų partija, kuri dabar nacionaliniame susirinkime gavo 104 vietas, neteko daugiau kaip milijono balsų. Jai teko skaudžiai užmokėti už atskaliniošką bei oportunistinę deimiojo savo sparno politiką. Socialistų partijos atėttis priklauso dabar nuo to, ar sugėbės jos vadovybė padaryti reikiamas išvadas iš rinkiminių kampanijos pamokų. „Kadangi faktai taip aiškiai kalba už save, — rašo „Jumanite“, — socialistų partijai metas atsisakyti nuo politikos, neatitinkančios darbininkų klasės interesus. Demokratijos triumfui Prancūzijoje — komunistai ir

socialistai turi suvienyti savo pastangas“.

MRP partija gavo nacionaliniame susirinkime 169 vietas, netekusi palyginti su birželio mėnesio steigiamojo susirinkimo rinkimais 500 000 balsų. Ligi šiol pastebėtasis MRP augimas sustojo, kas bene bus susiję su partijos paimtuuoju kursu į demokratinį konstitucijos pagrindų peržiūrėjimą.

Rinkimų rezultatai nenatėisino apskaičiavimų dešintųjų grupių, siekusių izoliuoti kompartiją ir tuo pačiu sudarsti geriausias sąlygas trestų ir bankų puolimui prieš demokratinius liaudies utkaravimus. Bet „Respublikinei laisvės partijai“ ir kitoms jai artimos reaktinėms partijoms vis dėto pasisekė gauti tautiniame susirinkime 82 vietas. Tas reiškia, kad reakcijos pajėgos Prancūzijoje nepašalintas iš derby tvarkos. Spekuliuodama šalies, kurios valstybinė skola prašio ka 2 tritijonus frankų, ekonominiais sunkumais, reakcija mobilizuoja savo jėgas naujai kovai, kuri jau ėmė vystytis aplink basimus rinkimus į antrosios parlamento rūmus — respublikos tarybą.

Rinkimai į respublikos tarybą, kurios sudėtyje bus 315 narių, turės dvilapsnį pobūdį. Lapkričio mėn. 24 d. bus išriakti rinkikai, kurie gruodžio mėn. 8 d. savo balsavimu sudarys respublikos tarybą. Reakcinės partijos tikisi, kad toks rinkimo būdas galės suteikti joms tam tikrų pirmumų antrosiuose rūmuose. Gruodžio pabaigoje įvyks prezidento rinkimai. Tai reikš laikinojo režimo galą. Ateinančios savaitės pasitvėmės aštria kova.

Jungtinių Amerikos Valsty-

## Parlamentinio Anglijos — Tarybų Sąjungos komiteto organas dėl sasiaurių problemos

LONDONAS, XI. 16. (PASS. Informacinis biuletėnis, kurį leidžia parlamentinis Anglijos — Tarybų Sąjungos komitetas, ryšium su Dardanėlių problema rašo: „Pirmojo pasaulinio karo metu sąjungininkai sutarė, jog karo veiksmams pasibaigus visas Dardanėlių sasiauris turi būti perduotas Rusijai, ir jeigu valdžioje būtų pasilikusi caro vyriausybė, tai netenka abejoti tuo, kad šis įsipareigojimas būtų buvęs įvykdytas.

Šiandien tarybinė vyriausybė kelia daug kutlesnius reikalavimus, būtent, kad Dardanėliai būtų bendrai Turkijos ir TSRS kontroliuojami. Galima pateikti svarius argumentus, remiančius perdavimą Sovietų Sąjūdos Nacių Organizacijos kontrolėn visų tarptautinių vandens kelių, pavyzdžiui — Gibraltaro sasiauris, Sueco kanalas, Panamos kanalas. Tačiau yra nesąmonė tvirtinti, jog kitos didžiosios valstybės turi moralinę teisę nepripažinti Tarybų Rusijai tai, ką ji laiko teisėtu dalyku. (ELTA).

bių 80 kongreso rinkimai, pirmieji per pastaruosius 14 metų, suteikė pergalę respublikonų partijai, gavusiai daugumą senate ir atstovų rūmuose.

Respublikonų partijos pergalė sustiprina jai seniai esantį neoficialų bloką dešintųjų demokratų ir respublikonų, susitelkusių prieš prezidento Ruzvelto bei jo šalininkų „naują kursą“. JAV bizneriškių sluoksnio organas „Diurnal of Komers“ numato naujų anti-darbininkiškojų įstatymų pasirodymą ir tolesnį gyventojų masių gyvenimo lygio kritimą. Kainų kontrolės įstatymo likvidavimas jau davė laisvę spekuliacinai veiklai trestų ir bankų, siekiančių perkrauti darbo žmonėms visą parėjimo nuokero prie taikos laiko sunkumą.

Rinkimų rezultatai anaipol neparodo tikrųjų nuotaikų Jungtinėse Valstybėse. Vašingtone įvykusi konferencija 30 liberalių bei pažangių veikėjų, įskatėjuje buvusiųjų Ruzvelto vyriausybės ministrų bei gamybinių profesajungų kongreso vadovų, su pilnatinu pagrindu save rezolucijoje patvėmė, kad lapkričio mėn. 5 d. rinkimai „atspindėjo nepasitenkinimą reakcinės koalicijos dominuojančia kongrese veikla“. Tačiau, reikėdamas ši nepasitenkinimą, plačiosios masės negalėjo padaryti bet kurio pasirinkimo sutinkamai su savo politiniais lūkesčiais, nes buvo Jungtinėse Valstybėse įteisintos dvių partijų sistemos valdžioje. Į balsavimą už respublikonus vargu ar galima žūrėti kitaip, kaip į formą protesto prieš politiką demokratinės partijos, kurios vadovybė nukrypo nuo Ruzvelto vykdytojo pažangaus kurso.

V. Lisickis.

REDAKCIINĖ KOLEGIJA

## SKELBIMAS

Rokiškio apskr. vartotojų kooperatyvų sąjungai skubiai reikalingi buhalterijos darbuotojai — praktikantai Obelių, Rokiškio, Panemunėlio ir Pandėlio valsčiuose. Atlygintimas ir darbo sąlygos geros. Norintieji dirbti, prašome kreiptis į Apkeopsąjungos kadry skyrių.